

Dipelta yunnanensis, een soort met een hardnekkig synoniem

Op de omslag van deze *Arbor Vitae* staat een fraaie bloem met opvallende oranje keel. Het is één van de drie soorten van het geslacht *Dipelta* en de enige waarvan het areaal nog buiten China verbreid is. Van dit laatste wordt echter door *Flora of China* geen melding gemaakt. De andere twee soorten zijn *D. elegans* en *D. floribunda*.



Dipelta yunnanensis

Foto: Ronald Houtman

Dipelta behoort tot de familie van Caprifoliaceae en is nauw verwant aan *Kolkwitzia*, *Linnaea* en *Weigela*. De naam *Dipelta* wijst op de discusachtige vleugeltjes aan de basis van de vruchten. Het betreft de uitgroei na, of al voor de bevruchting, van twee van de vier steunblaadjes aan de basis van het vruchtbeginsel. De vruchten lijken sterk op die van de Iep. Opvallend is de geografische verspreiding van de drie soorten in China. Ze komen allen voor in de noordwestelijke provincies Gansu, Shaanxi en Sichuan. Alleen het areaal van *D. elegans* is beperkt tot deze drie provincies. *D. floribunda* komt verder voor in vier provincies van Centraal China en *D. yunnanensis* in drie provincies in het zuidwesten van China. Het areaal van *D. yunnanensis* is zuidelijker nog verbreid tot in het noorden van Myanmar. De drie soorten verschillen het meest opvallend in de bloemen. Bij *D. yunnanensis* steekt het nauwe deel van de kroonbuis niet boven de kelkbladen uit. Bij *D. floribunda* is de uitstekende nauwe kroonbuis juist heel karakteristiek. Tijdens de bloei groeien de steunblaadjes onder het vruchtbeginsel bij *D. floribunda* al uit en bedekken de kelkbladen. Bij *D. yunnanensis* is dat niet het geval. De kelkbladen van *D. elegans* zijn tot 2/3 van de lengte vergroeid en de kroonbladen alleen aan de basis. Opvallend bij deze soort zijn de tot 40

mm grote vleugels van de vruchten die evenals bij *D. yunnanensis* pas na de bloei uitgroeien. Vergeleken met de andere soorten is *D. elegans* een kleine heester die tot 2 m hoog kan worden. De soort is bedreigd en waarschijnlijk nergens in cultuur, want op internet zijn er geen foto's te vinden. *D. floribunda* wordt tot 6 m hoog en heeft geurende bloemen. De eerder als soort beschreven *D. wenzianensis* wordt thans als variëteit van *D. floribunda* beschouwd.

D. yunnanensis* en *D. ventricosa

In de *Naamlijst van Houtige Gewassen* vind je, evenals in *Bean Trees and Shrubs* en op veel websites, de soort *D. ventricosa* naast *D. yunnanensis*. *Dendrologie van de Lage Landen* vermeldt alleen *D. ventricosa*. *D. yunnanensis* werd in 1891 beschreven door Franchet op basis van een door Delavay in 1886 in Yunnan verzameld herbarium. De introductie vond plaats in 1910. De introductie van *D. ventricosa* vond in 1904 plaats door Wilson, met materiaal uit Sichuan. Hemsley beschreef de soort in 1908. Bean geeft van beide soorten een uitgebreide beschrijving, maar echte verschillen komen daar niet bij naar voren. Wel hebben de bloemen van *D. ventricosa* een sterkere roze kleur die in afbeeldingen op internet zelfs donkerrood kan zijn. In *Flora of China* is *D. ventricosa* een synoniem. *Plants of the World Online* heeft zelfs geen vermelding. De hardnekkigheid om *D. ventricosa* als aparte soort te beschouwen, heeft mogelijk te maken met de eerdere introductie door Wilson.

Dipelta* ingelijfd door *Linnaea

In 2013 publiceerde Maarten J.M. Christenhusz in *Phytotaxa* (125 (1): 25–32) een opzienbarend artikel met de wat vage titel: "Twins are not alone: a recircumscription of *Linnaea* (Caprifoliaceae)". Op basis van de reductie van de bloeiwijzen tot een tweetal bloemen, maar vooral door de monophyllie (gezamenlijke voorouders) bracht hij het geslacht *Dipelta* en verder o.a. *Abelia* (zonder sectie *Zabelia*) en *Kolkwitzia* onder in het geslacht *Linnaea*. Dit geslacht telde nu 13 soorten. Daarin is *Dipelta floribunda* nu *Linnaea dipelta*, *D. ele-*



Dipelta floribunda

Foto: Ronald Houtman

gans L. elegans, *D. yunnanensis* *L. yunnanensis* en *Kolkwitzia amabilis* *L. amabilis*. De auteur merkte op dat het wel schrikken zou zijn voor de tuinbouw en inderdaad: op internet zie je nog weinig navolging. Ook de *Naamlijst van Houtige Gewassen* houdt zich koest.